

Згонник М. *Gloeophyllum odoratum* (Wulfen) Imazeki як індикатор корінних старовікових ялицевих лісів в Українських Карпатах // Матеріали XIX Міжнародної наукової конференції студентів і аспірантів «Молодь і поступ біології» (м. Львів, 26-28 квітня 2023 р.). – Львів: Галич-Прес, 2023. – С. 60-61.

Згонник М.

**GLOEOPHYLLUM ODORATUM (WULFEN) IMAZEKI ЯК ІНДИКАТОР
КОРІННИХ СТАРОВІКОВИХ ЯЛИЦЕВИХ ЛІСІВ В УКРАЇНСЬКИХ
КАРПАТАХ**

*Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна
майдан Свободи 4, 61022, Харків, Україна
e-mail: m.zghonnyk@gmail.com*

Zghonnyk M. *GLOEOPHYLLUM ODORATUM* (WULFEN) IMAZEKI AS AN INDICATOR OF OLD NATIVE FIR FORESTS IN THE UKRAINIAN CARPATHIANS. The work contains information on the distribution and indicator properties of a rare species of polyporoid fungi - *Gloeophyllum odoratum*. Information on the protection status of the fungus in European countries is given. Information about the substrate preferences of this species is analyzed.

Ялиця біла (*Abies alba* Mill.) є однією з корінних лісоутворюючих порід в Карпатах. Вона розвивається на висотах від 270 до 1200 м н.р.м. За площею, що зайнята ялицевими деревостанами, в Українських Карпатах вона посідає четверте місце серед усіх дерев, а серед хвойних друге місце після ялини європейської (смереки). Проте площі корінних ялицевих лісів постійно зменшуються. Ялицеві та смерекові ліси інтенсивно використовувалися людиною протягом століть, але їхнє штучне відновлення відбувалося нечасто. Наприкінці XIX – XX ст. в ялицевих лісосіках зазвичай культивували смереку, що за останні 150-200 років призвело до зменшення площі ялицевих лісів Карпат на 30% (Генсірук, 1964).

Природні ялицеві деревостани в межах їх ареалу утворюють різновікові ліси з домішками граба, дуба та бука, що надає їм більшої стійкості до різноманітних несприятливих біологічних та геокліматичних чинників. Водночас штучні одновікові насадження ялини нечасто формують старовікові ліси через передчасне відмирання.

Ялиця біла має цінність у збереженні біорізноманіття гірських лісів, зокрема слугує субстратом для багатьох видів грибів. Одним з них є доволі рідкісний вид *Gloeophyllum odoratum* (Wulfen) Imazeki, який можна використовувати як індикатор корінних старовікових ялицевих лісів Карпат. Цей вид є представником трутовиків з порядку Gloeophyllales. Його плоди мають приємний анісовий запах, що знайшло відображення у науковій назві гриба.

Вид здатен розвиватися на деревині хвойних дерев – ялиці, ялини, іноді модрина і навіть сосни. Але завжди субстратом для його плодоношення слугують великовимірні старі колоди та пні. Ялини в насадженнях зрідка досягають потрібного для розвитку гриба віку. Враховуючи це, *G. odoratum* виявляється здебільшого на деревині старих ялиць. Завдяки цій властивості він може слугувати індикатором старовікових ялицевих лісів природного походження.

Gloeophyllum odoratum внесений до Червоних списків низки європейських країн: Великої Британії (VU), Данії (LC), Латвії (LC), Нідерландів (EN), Норвегії (LC), Туреччини (VU). В Україні він зареєстрований в Карпатському БЗ, ПЗ «Горгани», а також національних парках «Гуцульщина», «Карпатський», «Синевир», «Сколівські Бескиди», «Ужанський» та «Черемоський». В жовні 2022 р. під час відвідування НПП «Синьогора» нами було зареєстровано два нових локалітети *G. odoratum*, що свідчить про наявність в парку корінних ялицевих лісів.

Роботу виконано під керівництвом О.Ю. Акулова, к. б. н., доцента кафедри мікології та фітоімунології ХНУ імені В.Н. Каразіна